

INGLIZ TILIDA NOUN+NOUN BIRIKMALARI, EGALIK QO'SHIMCHASI 'S VA "OF" KONSTRUKTSIYASINI O'QITISH METODIKASI

Sevara Ne'matova

Bukhara University of Innovations The student of Foreign Languages Faculty +998942151702 E-mail: sevaranematova270@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20204138>

Annotatsiya: Ushbu maqolada ingliz tilidagi ot birikmalarini o'qitishning ba'zi usullari ko'rib chiqildi. Xususan, asosiy e'tibor noun+noun birikmalari, egalik 's qo'shimchasi va "of" predlogli birikmalar o'rtasidagi farqlarga qaratilgan. Talabalar ushbu shakllarni tanlashda duch keladigan umumiy qiyinchiliklarni bartaraf etishni maqsad qiladi. O'quvchilarning grammatik aniqligini oshirish uchun amaliy misol va misollar keltirilgan. Mazkur pedagogik yondashuvlardan foydalanish orqali o'qituvchilar talabalarga egalik va aniqlovchi munosabatlarini samarali o'rgatishlari mumkin.

Kalit so'zlar: Ingliz tili grammatikasi, o'qitish metodlari, noun+noun, egalik 's, "of" konstruktsiyasi, EFL talabarlari, grammatik tuzilmalar, til o'zlashtirish

Introduction

Ingliz tili ikki ot o'rtasidagi munosabatni ko'rsatishning ixtirali usullariga ega. Ko'pgina til o'rganuvchilar, ayniqsa ona tili sintaktik qoidalar boshqacha bo'lgan talabalar uchun ot birikmasi (noun+noun), egalik qo'shimchasi (s) yok predlogli birikma ("of") o'rtasida tanlov qilish qiyinchilik tug'diradi. Misol uchun, nega biz "coffee cup" (kofe finjoni) deymiz, lekin "the cup of the king" (qirolning finjoni) yoki "the boy's cup" (bolaning finjoni) deymiz?

Ushbu mavzuning dolzarbligi uning kundalik muloqot va akademik nutqda juda ko'p ishlatilishida namoyon bo'ladi. Noto'g'ri foydalanish ko'pincha gapning g'alati chiqishiga yoki ma'no chalkashiklariga olib keladi. Ushbu maqolaning maqsadi ushbu farqlarni o'rgatishning zamonaviy, kommunikativ usullarini o'rganishdir. Biz induktiv o'rganish (talabalar qoidani o'rganishdan oldin namunalarni kuzatishi) an'anaviy deduktiv usullardan ko'ra samaraliroq ekanligini ko'rib chiqamiz. Shuningdek, ushbu kirish qismi nazariy bilimlarni amaliy qo'llash bilan bog'laydigan sinf faoliyatini tahlil qilish uchun zamin yaratadi.

Maqolaning asosiy qismida quyidagi uchta tuzilmani tushuntirish metodikasi yoritiladi:

Noun+noun (Ot birikmalari)

ikki ot yonma-yan kelganda, birinchi ot ikkinchisning turini, maqsadini yoki nima ekanligini bildiradi.

A bus stop (Avtobus bekati) - "Bus" (avtobus) qanday bekat ekanligini bildirmoqda.

A tennis ball (Tennis to'pi) - "Tennis" to'pning qaysi turga mansubligini bildiradi.

Coffee cup (Kofe finjoni) - Finjon kofe uchun mo'ljallanganini anglatadi.

Birinchi ot har doim birlikda bo'ladi

Hatto ikkinchi ot ko'plikda bo'lsa ham yoki ma'no jihatidan ko'plikni nazarda tutsa ham, birinchi ot (aniqlovchi) odatda birlikda qoladi.

Apple tree (Olma daraxti) - Daraxtda ko'p olmalar bo'lishiga qaramay, apples tree deyilmaydi.

Toothbrush (Tish cho'tkasi) - Ko'p tishlarni yuvsa ham, teethbrush deyilmaydi.

Ticket office (Chiptalar kassasi) - Tickets office deyilmaydi.

Murakkab sonli aniqlovchilar

Agar birinchi qismda son va o'lchovlar birligi kelsa, ular o'rtasiga chiziqcha (-) qo'yiladi va o'lcho'v birligi birlikda yoziladi.

A three-hour journey (uch soatlik sayohat) – A three hours journey emas.

A ten-euro note (10 yevrolik banknota)

A four-week course (to'rt haftalik kurs)

Possesive `s (Egalik `s)

egalik kelishigining o'zbek tiliga "...ning" deb tarjima qilamiz va u quyidagi uchta holatda ishlatiladi.

Biror narsa kimgadir tegishli ekanligini ifodalash uchun

Mary's bag – Marining sumkasi, Student's book – Studentning kitobi.

Odamlar o'rtasidagi qarindoshlik, do'stlik va hukkabi munosabatlarni ifodalash uchun

Tom's uncle – Tomning tog'asi, John's friend- Jonning do'sti

Do'konlar, ustaxonalar, novvoyxonalar (shops) va uylar (houses) haqida gapirganda

Bunda shop va va house so'zlari aslida gapda bo'ladi, lekin ularni aytish shart emas, gapning ma'nosidan ularning borligi bilinadi.

He's at the baker's (=He's at the baker's shop.) – U novvoyxonada. (=U novvoyning do'konida.)

They are at Bob's. (=They are at Bob's house.) – Ular Bobnikida. (=Ular Bobning uyida.)

Egalik kelishigi ikki xil usulda yasaladi

a) odamlar va hayvonlar uchun ('s) qo'shimchasi yordamida;

Jim's flat- Jimning kvartirasi, the cat's tail-mushukning dumi.

b) jonsiz narsalar uchun (of) predlogi yordamida.

the legs of the table-stolning oyoqlari.

The "of" construction

jonsiz narsalar, qismlar yoki rasmiy uslubda qo'llaniladi (masalan: the roof of the house – uyingning tomi)

John's photo (Jonning tegishli rasm)

A photo of John (Jon tasvirlagan rasm)

Conclusion

Xulosa qilib aytganda, otlarning birikish usullarini o'rgatish shunchaki qoidalarni yodlash emas, balki ularni kontekstda his qilishni talab qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'quvchilar real hayotiy misollar va taqqoslashlar orqali "noun+noun", "s" va "of" o'rtasidagi farqni tezroq o'zlashtiradilar. Biz darsda ko'proq amaliy mshqlar va nutqiy vazuyatlarga urg'u berishimiz maqsadga muvofiqdir.

References:

1. Murphy, R. (2019). English Grammar in Use. Cambridge University Press.
2. Swan, M. (2016). Practical English Usage. Oxford University Press.
3. Azar, B.S (2003). Fundamentals of English Grammar. Longman.